Serge Brussolo

Soare de sulf

Soleil de soufre

Arăta ca un rug gigantic, înălțat în mijlocul câmpiei argiloase și cenușii. O uriașă grămadă de lemne în vârful căreia orașul părea așezat ciudat, într-un echilibru instabil, cu turnurile sale mai largi la bază decât la vârf, cu donjonurile micșorate brusc la nivelul crenelurilor, încât din depărtare, puteau fi confundate cu acele coșuri de fabrică ce par să nu se sfârșească niciodată. Fortificațiile care înconjurau orașul aveau aceeași alură de trunchi de con și în orice clipă te-ai fi așteptat să vezi santinelele care patrulau de-a lungul zidurilor căzând în gol și alunecând pe zidurile în pantă, cu căștile smulgând jerbe de scântei blocurilor negre și lucioase străpunse ici și colo de deschizăturile înguste ale ferestrelor. Apropiindu-te de rădăcini, vedeai că orașul era în întregime acoperit cu o mulțime de trunchiuri proaspăt tăiate, fără crengi și jupuite de coajă, reduse la starea de uriași bușteni anonimi și formând o îngrămădeală de nedesfăcut al cărei vârf se sprijinea pe primele pietre ale zidurilor orașului. De aici provenea acea senzație de rug întocmit de-a valma de o mână de gigant pentru cine știe ce holocaust febril. Pentru a intra în oraș trebuia, de-a lungul multor zile, să rătăcești prin acest labirint lemnos la început plin de sevă, apoi, pe măsură ce te apropiai de vârf, uscat și plin de aschii. Acest drum în care fiecare pas putea, în orice moment, să rupă echilibrul trunchiurilor amestecate, condamnându-te în același timp să mori sfărâmat în infernala rostogolire a unei

avalanșe de scoarță, lăsa de fiecare dată călătorului senzația că se mișcă în interiorul unuia din acele jocuri orientale cu bețigașe unde cea mai mică greșeală duce la eliminarea jucătorului. Cât despre mine, imediat după ce am trecut de unica poartă de acces, îmi amintesc foarte bine că am căutat răcoarea unei biserici, cu pereții de ardezie albastră, fugind în mijlocul întunericului său de căldura și de mirosul de nesuportat al talașului care mă însoțiseră de-a lungul întregii mele escalade. Instinctiv, degetele mele au căutat agheasmatarul de marmură, așezat ca de obicei lângă masa cu daruri, la înălțimea primului stâlp. Contactul cu lichidul înghețat a alungat imediat migrena ale cărei prime simptome îmi bâzâiau deja la tâmple. Mi-am pus palma în centrul cochiliei ciobite, în mica baltă irizată unde dansau încă rarele luciri filtrate în vitralii. Ridicându-mi apoi brațul cu prețul unui efort dureros, în care se citea deja întreaga oboseală a drumului, mi-am atins cu vârfurile degetelor fruntea, buzele și pieptul... Mirosul amețitor al benzinei m-a făcut să tremur.

Am rămas acolo rezemat de stâlp, gustând frigul marmurei prin cămașa mea umedă de sudoare. Undeva, în fundul criptei, s-a ridicat țipătul prelung și ascuțit al unui copil, surprins fără îndoială să se trezească astfel, gol, în mâini străine, deasupra căldării de cupru a botezului, în timp ce picături de ulei lampant, curgând de pe buretele sfânt, i se sfărâmau pe frunte, între sprâncene. Am ieșit, cu ochii coborâți, regăsind lespezile străzii inundate de soare unde se destrămau deja, odată cu apusul arzător, arabescurile unei ultime farandole[1]. Vântul a stârnit un val de confetti roșii care s-au lipit ca tot atâtea bubulițe fantastice de picioarele mele goale și îmbrobonite de sudoare. Bolnav de acest pojar de carnaval, am mers spre fântâna crăpată unde un ciorchine de tritoni de bronz înverzit scuipau valuri de alcool etilic îngroșat, aproape opac. Mirosul violent, fără nuanțe, aproape industrial, m-a făcut o clipă să blestem o asemenea lipsă de

[1] Numele unui dans popular provensal, vechi, cu ritm viu, în care dansatorii, ținându-se de mână în lanț, descriu spirale și cercuri; melodie după care se execută acest dans. – Din fr. farandole.

gust și imaginație în alegerea lichidului. Dar efluviile îmbătătoare mi-au încețoșat ideile, paralizându-mi creierul ca sub efectul unei inhalații prelungite de eter și imagini fără legătură cu preocupările mele prezente s-au intercalat între ochii mei și realitate. Ca de fiecare dată a trebuit să fac un efort violent pentru a nu mă lăsa să alunec, cu genunchii deodată moi și neputincioși, pentru a mă smulge talazului de mirosuri mereu mai prezente.

Am coborât strada alergând, răsucindu-mi călcâiele pe pietrele neregulate ale pavajului cărora șuvițele de alcool le dădeau străluciri albastre și aurii. Primele ruguri au apărut imediat, mărginind trotuarele și drumul. Îngrămădiri meticuloase de lemne uscate, prăfuite, gelos conservate ani în șir la adăpost de umezeală în așteptarea acestei ultime zile. Munți de bușteni cu imbricări [2] meșteșugite, cu culoare de acces și camera de ardere centrală concepută pentru o întreagă familie...

Mi-am încetinit fuga, oferindu-mi mucoasele iritate parfumurilor lemnului noduros și sfărâmicios, al acestor crenguțe negre, lipsite de sevă. Vreascuri, mănunchiuri de ramificații scheletice și zgomotoase izbucnind sub pași într-un mănunchi de explozii uscate. Am privit o clipă mâinile albe, aproape albăstrii, zebrate de zgârieturi care purtau legături de curmei[3] aleși cu grijă cu mult timp înainte, în vederea acestei unice ceremonii, apoi m-am plimbat printre grămezile de crengi, în mirosurile acelea de pădure, toamna. Căldura crescuse din nou și sprâncenele nu mai reușeau să rețină valul neîncetat de sudoare care-mi inunda fruntea. Am dorit deodată să mă înec în umbra arcadelor și o sete de nesuportat mi-a uscat gâtul, umflându-mi limba între dinți. O boltă întunecată m-a sorbit...

O sală de dans, cu pavajul negru profund ca o oglindă, cu ecouri în același timp apropiate și îndepărtate; o cupolă nocturnă, albastră ca somnul fiarelor ascunse. Degetele mi-au lăsat un halo de abur

---

[2] Suprapunere parțială, îmbucare (în genul țiglelor, șindrilelor, solzilor de pește).

[3] Bucată, capăt de funie sau de frânghie, întrebuințate pentru a lega ceva sau pentru a priponi vitele; curm; funie de calitate proastă (făcută din coajă de tei sau de răchită).

necuviincios pe marmură, mărturie a unei febre ce ia deodată chipul unei umezeli obscene în aceste locuri unde geamurile și oglinzile nu par a fi făcute pentru a primi răsuflarea muritorilor. La picioarele mele, un pumn de confetti schițase grăbit o planisferă de constelații necunoscute. Un șal de mătase, purtat de un curent de aer, se deplasa la nivelul solului, ciudat abur de stofă rostogolit de pe umerii unei dansatoare pentru a sfârși aici, derivând la suprafață acestui lac de cerneală solidificată. Intrus în această lume de zăpadă neagră cu mirosul meu de sudoare și gâfâielile mele, am vrut deodată să privesc dacă tălpile mele nu topiseră gheață ce părea să constituie solul și dacă, de acum, călcâiele mi se cufundau într-o mlaștină cu văluri de nețters, tatuându-mă pentru totdeauna în cel mai ridicol mod cu putință.

Femeia rămânea retrasă, sprijinindu-se de o cariatidă, iar mâna sa palidă, albăstruie, cu unghiile cianozate de o răceală interioară de neînfrânt se odihnea exact între sânii sculpturii, într-un gest involuntar provocator. O lungă eșarfă de mătase gri îi înfășură gâtul, desfăcându-se în două în spatele cefei și căzând de fiecare parte a claviculelor până la pământ, înconjurându-i corpul gol și înghețat cu o paranteză de pânză. Avea burta lăsată și sânii flasci, rețele de vinișoare violete îi parcurgeau carnea, creând imaginea unui bibelou brăzdat de crăpături fine. Fragilă.

Umbra îi îneca trăsăturile, abia am putut întrezări un profil greoi și fără grație, palid și tulburător, când brațul său întins îmi oferi o cupă cu un lichid oarecare... Am băut. Fără niciun cuvânt.

Înainte de a ieși, prinzând degetele încă oferite, m-am înclinat, punându-mi buzele pe spatele mâinii sale chiar deasupra liniei denivelate a articulațiilor. Nu s-a clintit și totuși, în momentul în care își lăsă mâna să cadă, am văzut foarte clar oribila arsură lăsată de buzele mele pe pielea ei netedă și rece, ca o linie dublă umflată de bășici sângerânde. Poate că, ascultând atent, aș fi putut percepe în momentul sărutării sfârâitul și mirosul caracteristic al cărnii arse... Ea a surâs cu un aer dezolat, plictisit și monden, ca o gazdă care – în timpul unui dineu de lux – ar observa o încălcare a protocolului independentă de voința sa și ar apela astfel la indulgența complice a invitaților.

Am ieșit regăsind bulevardele, căldura și linia rugurilor jalonând asfaltul la intervale regulate. Aveam oare febră? Nu mai mult ca de obicei, fără îndoială. Am observat că unii îmi ocoleau privirile, alții, dimpotrivă, mai vicleni, treceau peste mine fără să mă vadă ca și cum aș fi fost lipsit de substanță, într-un cuvânt, transparent. Trecerea prin sala de dans nu servise la nimic – decât la a-mi face zăpușeala de afară și mai prezentă. Grupe de fete goale și tăcute umpleau balcoanele de pe ambele părți ale străzii. Ridicând capul le puteam zări linia pubisului întărită, unsă cu fosfor roșu, ca și genele, părul sau vârfurile sânilor. Unele se răseseră și craniul lor gol, purtând ca pe o cască crusta de fosfor roșu aprins, îmi evoca irezistibil imaginea unui chibrit enorm. Cred că două sau trei dintre ele mi-au zâmbit, dar n-aș putea să jur. Am remarcat că fețele lor obosite purtau încă urmele sărbătorii din ajun, a cântecelor, a dansurilor, a fricii, poate. Căci știu ce sărbători grotești animă străzile noaptea, farandole înspăimântătoare în care fete și băieți dansează încorsetați în costume vopsite cu fosfor alb, aprinzându-se instantaneu în momentul în care temperatura ambientă depășește limita fatidică a celor 30° C, ceea ce îi obligă să dispară, să fugă de pe străzi și din piețe odată cu primele raze ale soarelui. Vai, deci, celui pe care ziua îl surprinde doborât de beție pe iarba unui parc, întins în costumul său ucigaș al cărui alb prăfuit amintește de consistența nesigură a aripilor de fluture. Transformat în torță vie nu va mai avea nici măcar posibilitatea de a se arunca în prima fântână întâlnită, căci aceasta n-ar face decât să întețească focul care îl mistuie. Și totuși o iau de la capăt în fiecare noapte. Parcurgând orașul într-un decor pueril și demodat de sărbătoare italiană anevoie reconstituită, ei se răspândesc, teribil de vulnerabili, oferiți, expuși celei mai mărunte frecări prea brutale, jarului acelor țigări pe care unii le fumează din sfidare, bravadă sau dandism. Dansează, fără ceasuri, lipsiți de orice repere, căci toate ceasornicele orașului sunt acum oprite. Dansează, neuitând că la această latitudine noaptea cedează locul soarelui fără niciun preludiu și, că vinul, făcându-i să-și piardă noțiunea timpului, îi va face în curând incapabili să prevadă unde și cum îi va surprinde ziua. Astfel că piețele, grădinile, marile esplanade care nu oferă locuri

unde să te ascunzi sunt locurile cele mai apreciate în timpul acestor sarabande ironice și disperate.

„Cu cât riscul e mai mare, cu atât serbarea e mai frumoasă" spun cântecele și nu doar o farandolă s-a aprins brusc asemenea unui fitil uman, consumându-i în câteva secunde pe toți cei care o clipă mai devreme se țineau de mână; nelăsând întinsă pe dale decât o ghirlandă de corpuri carbonizate, ciudat micșorate și deformate sub acțiunea focului, tragice statui de gudron pe care întâmplarea le-a făcut să se ghemuiască în poziții ivite direct din ritualuri ale magiei străvechi.

Setea și febra m-au făcut din nou să mă clatin și să caut adăpost în scobiturile galeriilor, în partea de sus a unui peron, mâinile mele umede și arzătoare s-au lipit de o placă de marmură cizelată, fixată deasupra unui ciocan de bronz. Preluând ștafeta de la ochii acum orbiți de penumbră, mâinile au descifrat literele cuvântului „MUZEU" dăltuite în linii largi și muchii tăioase. Un covor mi-a ghidat pașii între barierele de lanțuri aurite destinate să protejeze obiectele expuse de curiozitatea tactilă a vizitatorilor. Curentul de aer creat de poarta rămasă deschisă a zornăit verigile într-un ritm moale. Imediat, mirosul acid emanând din sculpturile aliniate m-a copleșit, iritându-mi sinusurile, mii de înțepături, sfredelindu-mi nările și m-am adâncit în contemplarea statuilor galben-lămâie care jalonau galeria. Fecioare zvelte, fuste de pliuri și voaluri în vârful cărora se desface în sfârșit un chip de o absență sau de o zădărnicie fericită. Titani înlemniți într-o ultimă și uluitoare sforțare. Efebi în curbe tandre și dure totodată și atâția alții încă, toți, în picioare, pe piedestalurile lor de abanos, extrași din sulf de un scalpel de geniu. Capodopere casante de o incredibilă fragilitate și parfum sufocant pe care o lovitură de cot le poate aprinde într-un torent de fum irespirabil, care nu va mai lăsa să rămână din operă decât o imensă floare de funingine împroșcând peretele ca o umbră uitată a obiectului care nu mai există. N-am putut niciodată să rezist fascinației acestor corpuri, acestor gesturi imobilizate de artist într-un material atât de puțin propice nemuririi: sulful. Și nici ruperii intelectuale produse de aceste minuni friabile și prăfuite pe care le-ai dori eterne, apărate pentru totdeauna de timpul distrugerii și pe care

le descoperi dimpotrivă sfâșietoare în fragilitatea lor, ca și cum creatorul – alegând un material extrem de perisabil ar fi vrut să pună în valoare ironia vulnerabilității lor.

Am traversat sala cu pași înceți, abandonând în urma mea dubla înșiruire de creații inflamabile și am intrat în bibliotecă. Mirosul pielii și al hârtiei, în valuri grele înspumate de umezeală și praf, a înlocuit progresiv mirosul acru al sulfului și n-am mai avut decât să-mi las degetele să alerge pe rafturi, numărând cotoarele aurite ca pe roțile unei mori de rugăciuni...

Curiozitatea unui popor dormea aici, lăsată pradă ciupercilor și rozătorilor de orice fel: tratate de flogistică[4] stabilind focul ca element și cauză a alcătuirii corpurilor; studii absconse asupra descompunerii peștilor și a emanațiilor de fosfură de hidrogen – cauze ale arderilor spontane; pergamente ale căror desfășurări de caractere orientale dizertau asupra secretului proiectilelor incendiare; o istorie a focurilor bengale și de artificii în treizeci de volume, având ca puncte de atracție expuneri complete și foarte savante asupra iluminațiilor romane, rachetelor zburătoare, spiralelor, roților și exploziilor luminoase...

Mi-am continuat drumul, apăsându-mi palmele înfrigurate de pielea coperților pe obrajii arși de boală. Un culoar înalt m-a propulsat în lumea de alamă a pirometrelor[5], într-o pădure de cadrane febrile cu acele mereu mai sensibile. Dar, unitatea aleasă pentru etalonare fiindu-mi necunoscută, freamătul sau salturile indicatoarelor roșii însoțindu-mi trecerea nu mi-au putut da o idee exactă asupra stării mele. Culoarul ducea într-o sală vastă a cărei arhitectură simplă, fondată pe îmbucarea unor imense blocuri de piatră, m-a făcut să-mi dau seama că se afla în interiorul fortificațiilor ce înconjurau orașul.

Era umed și rece. Niciun sistem de iluminat nu lăsa să se împrăștie penumbra pe care o păstrau două ferestruici cu deschiderile astupate

---

[4] De ardere, provenind din ardere. 2. S. n. Substanță inexistentă, imaginată de alchimiști pentru a explica arderea.

[5] Instrument pentru măsurarea temperaturilor foarte înalte (folosit în metalurgie, energetică, chimie).

de mărăcini; mi-am ținut răsuflarea știind dinainte ce aveam să descopăr. Foarte repede și fără mirare, degetele mele întinse orbește au atins suprafața netedă a unei vitrine și am știut imediat că nu mă înșelasem. Am închis ochii, încercând să imaginez decorul ce mă înconjura; vitrine de expoziție aidoma unor acvarii înalte și strâmte, aliniate, închizând între pereți pânze unice ale vechilor maeștri, tapiserii de neprețuit, stofe, mătăsuri, pictate odinioară de pictori de geniu. O întreagă lume de portrete, fresce[6], de triptice[7] de neînlocuit, pictate sau țesute la timpul lor cu ajutorul unor materiale derivate din anhidrida fosforică și înzestrate de atunci cu dezagreabila proprietate de a se aprinde spontan la simplul contact cu aerul. De aici obligația de le ține închise în permanență sub vid în aceste vitrine plumbuite, sigilate care par la prima vedere să le izoleze definitiv de orice pericol. Totuși, să te sprijini încrezător în această falsă evidență denota o gravă necunoaștere a uriașei perversități a acestei planete, căci niciunul din aceste geamuri de protecție nu este destul de gros pentru a rezista unei pietre. Unele – de preferință tocmai acelea care conțin comori artistice incomparabile sunt făcute din cristalul cel mai fragil și chiar și numai impactul cu o pasăre rătăcită, zburând dezorientată după ce a intrat pe una dintre ferestruici, ar fi suficient pentru a le crăpa, lăsând aerul ambiant să pătrundă cu un șuierat ascuțit. Niciuna din materialele pirofosforice expuse nu ar rezista mai mult de câteva secunde unui asemenea tratament și ai putea vedea tapiseria consumându-se, victimă a unei combustii interne, a unei distrugeri înscrise în pigmenți, în lână, în firele sale din prima zi a existenței, a creării sale, atunci când a fost făcută într-o cutie etanșă de un om în costum de scafandru în vidul cel mai total.

---

[6] 1. Tehnică de a picta cu culori dizolvate în apă de var pe un zid cu tencuiala încă udă. Pictură murală decorativă, de dimensiuni mari, realizată prin această tehnică. 2. Fig. Compoziție literară de dimensiuni mari, care înfățișează tabloul de ansamblu al unei epoci, al unei societăți etc.

[7] Tablou compus din trei părți separate (prinse în balamale în așa fel încât părțile laterale să se închidă peste cea din mijloc), pe care sunt pictate scene sacre și chipuri de sfinți, de zei etc. sau sunt scrise, sub formă de pomelnic, nume de ctitori, de domni etc.

Ce altceva mai fascinant pentru spirit decât imaginea acestui joc obscen și subtil în care artistul se străduiește să distrugă creând și în care, departe de a dori să-și toarne opera în bronz, el se chinuie s-o transforme în ceva insuportabil de delicat și fragil, a cărui moarte poate surveni în orice clipă. De aceea permanența pericolului nu poate decât să mențină estetul, amatorul, într-o stare de rarisimă și puternică exaltare, înzecindu-i percepția exterioară, senzație analogă celei pe care o poți resimți în fața acelor chipuri pe care încerci, pe peronul unei gări, să ți le gravezi în memorie, fiindcă știi deja că nu le vei mai vedea niciodată.

Am făcut cale întoarsă, fără grabă, purtat de toropeala călduță a febrei. Amorțit și totodată îngrozit că va trebui să mă regăsesc în zăpușeala străzii. E adevărat că aici, pe această planetă, pe aceste străzi, sub aceste portaluri, în inima acestor bolte de marmură, se moare datorită unor stranii boli înghețate care ucide fără febră sau sudoare. Iar aceste femei și acești bărbați suferă de ciudate tulburări algide[8] în care senzația permanentă de frig este dublată progresiv de o slăbiciune generală trecând în iremediabile boli melancolice.

„Adiabatism[9]...” mi-a șoptit odată, de mult, o fată, rezumând într-un singur cuvânt drama acestor corpuri care nu mai pot primi sau transmite nicio cantitate de căldură. De aici fascinația lor față de foc, întreaga estetică și cultul acesta morbid al incinerării.

Dar ce importanță are, din moment ce sarcina mea nu e să filosofez, ci să acționez? Știu că ard fără să simtă nimic și că un copil își poate plimba mâna prin flăcări, privindu-și degetele carbonizate stafidindu-se fără să se oprească din mestecatul dulciurilor care-i umplu gura. Ce importanță are atunci când cuplurile goale se rostogolesc pe cearceafuri îmbibate cu benzină, frecându-și cu disperare corpurile unul de celălalt chiar dacă știu că în câteva secunde pubisul băiatului, acoperit cu o crustă de fosfor și clorură de

---

[8] (despre afecțiuni) care produce o puternică senzație de frig.

[9] (Despre fenomene fizico-chimice) produs în interiorul unui sistem închis, fără a ceda sau a primi căldură din exterior.

potasiu, va lovi muntele lui Venus al partenerei, uns cu o peliculă abrazivă jucând rolul amnarului și din acest contact va țâșni scânteia care îi va aprinde într-o ultimă îmbrățișare. Ce importanță...

Rolul meu se va sfârși peste câteva ceasuri, atunci când toți se vor fi urcat în vârful rugurilor asemeni unor naufragiați agățați de stânca unei minuscule insule pustii și când eu, străbătând străzile acum golite, voi fi ajuns în marea sală de consiliu unde mă va aștepta, așezat în centrul uriașei mese de ceremonie, pierdut în mijlocul unei imensități de lac întunecat, singurul chibrit din oraș. Poate că, asemenea altora din alte orașe, au pregătit pentru mine unul din costumele acelea din azbest alb și diform care deschid la înălțimea ochilor fanta strâmtă a unei lucarne de sticlă anti-foc, dar asemenea gesturi, deși mărturisind o extremă delicatețe, sunt inutile.

Voi lua chibritul, mi-l voi pune pe buzele arzând de febră, atent la scurta troznitură dinaintea arderii, apoi, cu un gest al mâinii, va fi de ajuns să-l arunc pe fereastră într-o fântână revărsându-și alcoolul. După aceea...

După aceea, mă voi îndepărta în mijlocul primelor zgomote ale incendiului, alergând din fântâni în canale, din canale în ruguri, voi ieși din oraș, traversând valurile de flăcări suflate de vânt dinspre fiecare deschizătură. Poate că mă voi îmbrăca, totuși, cu costumul de azbest doar pentru plăcerea de a-l vedea înnegrindu-se sub rotocoalele de cenușă...

Voi ieși pe marea poartă a orașului, având grijă să nu mă întorc decât la intrarea în labirintul de trunchiuri acoperind muntele. Atunci voi vedea rotocoalele groase și înecăcioase de fum țâșnind ca un freamăt viu din vârful turnurilor, desăvârșindu-le imaginea mentală de coșuri de fabrică, iar incendiul va sforăi în spatele meterezelor cu vuiete surde și puternice. Mă voi întoarce încă o dată în clipa în care picioarele vor simți pământul câmpiei, spre a înregistra imaginea muntelui devenit rug imens, bulgăre de flăcări în mijlocul deșertului și a auzi vibrația apăsătoare a jarului.

Ultimul foc stingându-se, voi face cale întoarsă, escaladând iar panta în exploziile uscate ale lemnului carbonizat. Voi urca spre vârf,

spre zidurile înnegrite, strângând la piept cutia micuță de lemn alb cu eticheta ei școlărească, două linii întrerupte, paralele, încadrate de obișnuitul chenar albastru. Blând, cu palma făcută căuș, voi vărsa atunci între pereții acestui receptacul derizoriu și fragil cenușa unui popor zadarnic ca speranța în victorie.

Seara, cu unghiile murdare de cerneală albastră și degetele strânse pe tocul filiform al micului stilou, va trebui să caligrafiez cu trudă numele orașului, al planetei și al locuitorilor săi dintr-o trăsătură pe care o va usca în aceeași clipă răsuflarea mea de foc...